

Psykisk ohälsa – medikaliserar vi normala livsproblem?

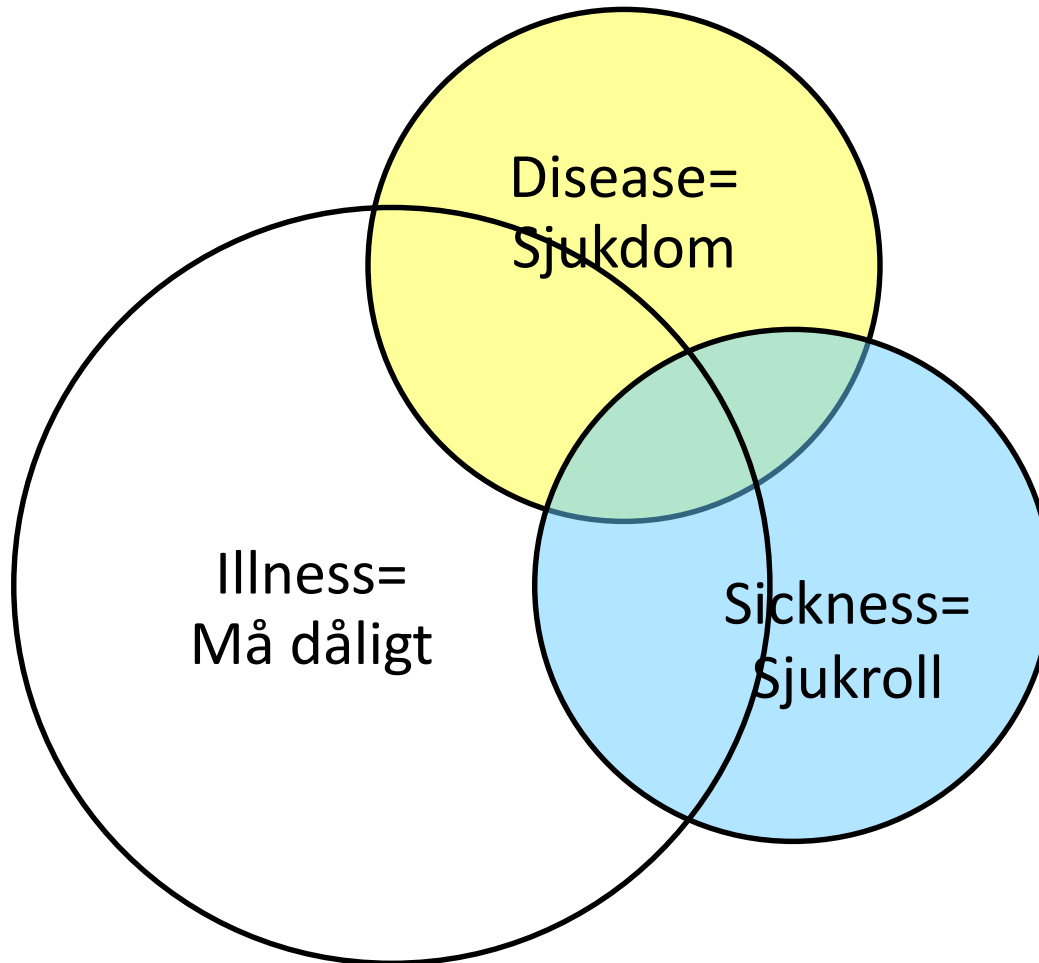
Jörgen Herlofson

**Leg läkare, psykiater, leg psykoterapeut
Akademiska sjukhuset
Uppsala**

Ja troligen... men det här är en komplex fråga!

Var går gränsen mellan friskt och sjukt?

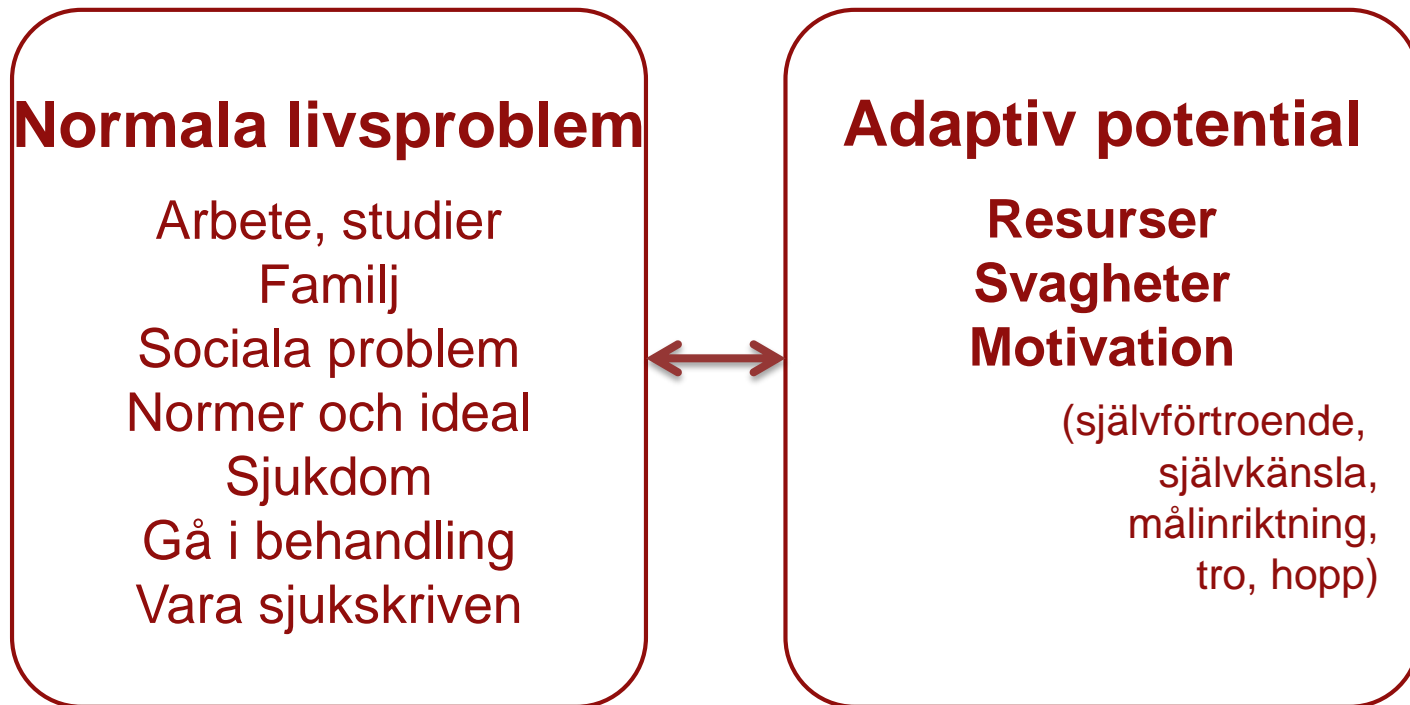

Svar: Det finns ingen gräns – det är en förhandlingsfråga!

Stress – må dåligt – psykisk ohälsa – psykisk diagnos

När påfrestningar överstiger den adaptiva kapaciteten ökar risken för psykisk ohälsa, men även för fysisk ohälsa

Stressrelaterad ohälsa

- Depression, ångest
- Hjärt-kärlsjukdom
- Muskuloskeletal smärta
- Nedsatt immunförsvar
- Sömnstörning
- Metabolt syndrom
- Funktionella tarmbesvär
- ...

Fem perspektiv

- 1) Nya patientlagen**
- 2) Samhälle**
- 3) Den enskilde patienten**
- 4) Läkaren**
- 5) Vårdorganisationen**

Nya patientlagen:

- **Från mottagare av vård till medskapare**
- **Stärka och tydliggöra patientens ställning**
- **Främja patientens integritet, självbestämmande och delaktighet**

Källa: SKL:s bildmaterial om Nya patientlagen

Samhälle:

Familj, skola, kommun, arbetsmarknad

- 1) Krav på diagnos vid avvikelser/särdrag**
- 2) Systemproblem omformuleras till individproblem**
- 3) Psykiatrin som samhällets "städgumma"**

Den enskilde patienten:

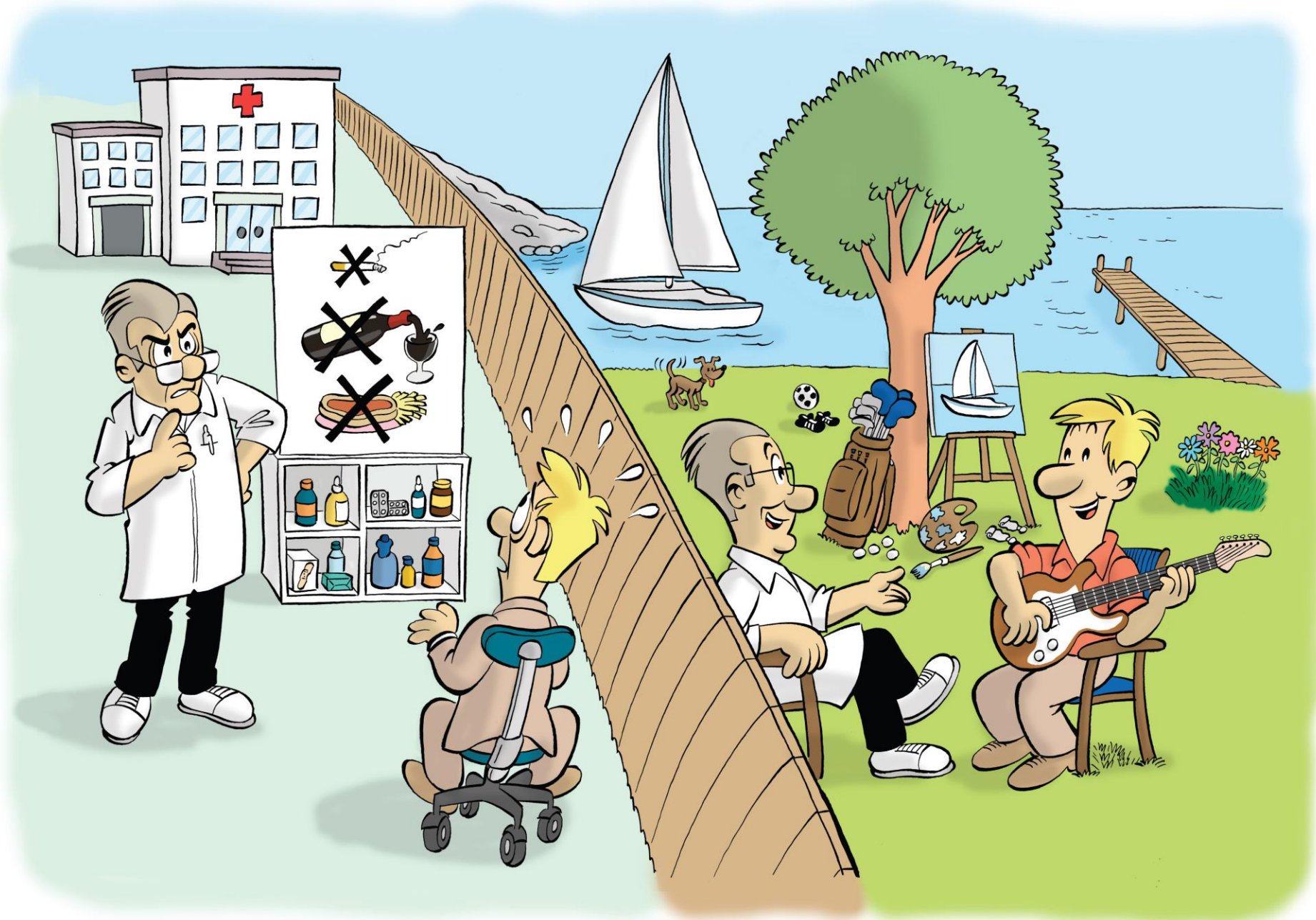
- 1) Kan önska legitimitet för svårigheter och lidande**
- 2) Kan ha orealistiska förväntningar på funktionsförmåga**
- 3) Upplevd press i arbete, studier och familj**
- 4) Normal funktionsförmåga ett allt snävare begrepp för många**

Läkaren:

- 1) **Synsättskonflikt – sjukdomsfokusering och hälsoinriktning**
- 2) **Rollkonflikt – empatisk medskapare och vaktpost åt samhället**
- 3) **Hellre en åtgärd för mycket än en för lite – rädsla för kritik**
- 4) **Upplevd press från patienter, media, IVO och organisationen**
- 5) **Den oundvikliga felbarheten ett tabutema (se LT 38/15)**
- 6) **Part-motpartsrelation till andra instanser och organisationer**

Vårdorganisationen:

- 1) Omhändertagande en djupt rotad tradition
- 2) Bristande personcentrering i systemet
- 3) Ständigt ökande byråkratisering med inriktning på kontroll
- 4) Besparingskrav skapar överdrivet fokus på kortsiktig effektivitet
- 5) Svårigheter att säkerställa läkarkontinuitet

Tack för ordet!

Jörgen Herlofson